

Visie Stichting C.O.M.E.

November 2010

1. Inleiding

Dit document beschrijft de visie, inclusief de doelstelling en methode, van Stichting C.O.M.E. (Communication Middle East, verder COME genoemd). Dit document beperkt zich tot een bespreking van de facilitering en organisatie van seminars voor Palestijnse en Israëliische jongeren door Stichting COME. Sinds de oprichting in 1975 heeft de stichting ook andere activiteiten georganiseerd, zoals seminars en reizen voor Nederlanders die zich willen verdiepen in het Midden-Oosten conflict algemeen, en de Israëliisch-Palestijnse kwestie specifiek. Door financiële beperkingen houdt de stichting zich sinds eind 2009 alleen bezig met het faciliteren en organiseren van de seminars.

Het Nederlandse bestuur van Stichting COME waarborgt de continuïteit van de organisatie van de seminars en regelt financiële middelen hiervoor. Daarnaast kent de stichting een comité, bestaande uit twee Nederlandse leden (de projectleider en een begeleider) en een aantal Israëliische en Palestijnse leden. Deze 'lokale' comitéleden zijn oud deelnemers die zich elke paar jaar vernieuwen. Het comité is gezamenlijk verantwoordelijk voor het voorbereiden en uitvoeren van het programma en voor het werven, selecteren en voorbereiden van de deelnemers. Er nemen drie 'circumstantial' groepen deel aan de seminars: joodse Israëliërs, '67 Palestijnen (Palestijnen die in de in 1967 bezette Palestijnse gebieden wonen) en '48 Palestijnen (Palestijnen die in Israël wonen). Elke groep wordt tijdens het seminar begeleid door twee comitéleden.

Dit document bestaat uit vier onderdelen:

1. Inleiding
2. Doelstelling
3. Voorwaarden voor het bereiken van de doelstelling en subdoelen
4. Methode, oftewel de manier waarop de stichting de doelstelling probeert te bereiken

2. Doelstelling

Hoofddoelstelling

Het organiseren van seminars op neutraal terrein waarin Israëlische en Palestijnse jongeren (zowel wonend in Israël, als in de Palestijnse gebieden) elkaar kunnen ontmoeten, in de context van de conflictueuze situatie in het Midden-Oosten.

Subdoelen

Met het organiseren van seminars hopen wij Israëlische en Palestijnse jongeren zes mogelijkheden te bieden, die gezien kunnen worden als de zes subdoelen van de Stichting COME. Wij willen hen:

1. de mogelijkheid bieden om elkaar te ontmoeten, wat normaal niet kan of zeer moeilijk is,
2. de mogelijkheid bieden tot expressie van wat mensen echt bezig houdt,
3. de mogelijkheid bieden om de menselijke kant van het conflict te ervaren en te zien, om anders naar de ander en de situatie te kijken, in de Midden-Oosten context van polarisatie; algemener verwoord wordt de mogelijkheid geboden tot humanisering van de ander,
4. de mogelijkheid bieden om inzicht te krijgen in de belangen, impact en beweegredenen van de ander.
5. de mogelijkheid bieden voor zelfonderzoek. Dit kan inhouden:
 - a. reflectie op de eigen identiteit en de beelden die men heeft van de ander,
 - b. het toetsen van de eigen ideeën aan ervaringen en beelden van de ander,
 - c. confrontatie met de eigen identiteit,
 - d. onderzoek naar de eigen identiteit ten opzichte van de ander en ten opzichte van anderen binnen de eigen groep (pluriformiteit van de eigen groep),
 - e. het exploreren van de eigen en andermans verantwoordelijkheid en slachtofferschap.
6. Wij geloven en zijn ervan overtuigd dat deze ervaring bijdraagt aan het verbreden van perspectieven, hetgeen toegepast kan worden in het dagelijks leven.

Toelichting op de hoofddoelstelling en subdoelen

Wij willen Palestijnse en Israëlische jongeren met deze seminars verschillende *mogelijkheden* bieden. Dat wil zeggen, dat deelnemers niet worden verplicht om een bepaalde ontwikkeling mee te maken gedurende het seminar, dat er niet naar een specifiek einddoel wordt toegewerkt, en dat individuen op hun eigen manier gebruik kunnen maken van deze mogelijkheden. Door de openheid van de subdoelen verwachten wij dat deelnemers zich niet gedwongen voelen, maar zich uitgenodigd voelen om zichzelf te kunnen zijn en zich te kunnen ontplooien en ontwikkelen binnen hun eigen mogelijkheden en wensen. Wij geloven dat dit de innerlijke motivatie en betrokkenheid van de deelnemers stimuleert.

Deze seminars bieden aan Palestijnse en Israëlische jongeren de mogelijkheid om elkaar te ontmoeten in een neutrale context buiten Israël en de Palestijnse gebieden. Deze context biedt de mogelijkheid om afstand te nemen van het alledaagse leven in Israël en de Palestijnse gebieden. Op deze manier proberen wij de deelnemers elkaar op een gelijkwaardige basis te laten ontmoeten.

De Midden-Oosten-context wordt vaak gekenmerkt door polarisatie, oftewel wij-zij-denken, het indelen van mensen in categorieën en stereotypen. Door expliciet de tijd, aandacht en afstand te nemen om elkaar in een laagdrempelige neutrale context te ontmoeten, bieden we Israëlische en Palestijnse jongeren de mogelijkheid om meer de menselijke kant in elkaar te zien. Dit houdt ondermeer in dat ze meer inzicht kunnen krijgen in de drijfveren en beleving van 'de ander', en de impact die het eigen handelen en spreken op 'de ander' kan hebben. We dwingen de jongeren echter

niet om oude gepolariseerde beelden op te geven, maar er wordt hen de mogelijkheid geboden om hun eigen beelden te toetsen aan de beleving van de ander, en om eventueel nieuwe, meer realistische, genuanceerde of menselijke beelden naast de oude beelden te kunnen zetten.

Het seminar biedt de deelnemers de mogelijkheid tot zelfonderzoek. In de ontmoetingen, gesprekken, sociale activiteiten en discussies met de andere deelnemers komt men in aanraking met andere ideeën, narratieven en ervaringen. De deelnemers komen in een positie waarin zij zich op hun eigen identiteit kunnen reflecteren en hun eigen ideeën kunnen toetsen aan de ervaringen en beelden van anderen. Men kan zich geconfronteerd zien met de eigen identiteit en zijn/haar eigen identiteit onderzoeken ten opzichte van de ander en ten opzichte van anderen binnen de eigen groep. Juist omdat het seminar op neutraal terrein plaatsvindt, ver weg van het dagelijks leven in Israël en Palestina, geeft deze context de deelnemers gelegenheid tot zelfonderzoek.

Wij geloven dat de seminars niet blijven bij een eenmalige ontmoeting en ervaring voor de deelnemers. De ervaringen die zij opdoen, kunnen hen helpen om hun algemene perspectief en houding ten aanzien van het conflict en van zichzelf te verbreden, te vernieuwen of te veranderen. Wij zijn ervan overtuigd dat deze verbreding, vernieuwing en/of verandering expliciet of impliciet door de deelnemers zal worden toegepast in hun dagelijks leven. Iedere deelnemer heeft de vrijheid om dat op de eigen manier te doen.

3. Voorwaarden voor het bereiken van de doelstelling en subdoelen

De doelstelling en subdoelen, zoals hierboven geschetst, kunnen alleen bereikt worden indien de georganiseerde seminars voldoen aan een aantal voorwaarden. In overleg met de Nederlandse projectleider bereiden de lokale comitéleden de deelnemers voor op wat hen te wachten staat tijdens het seminar. De Nederlandse facilitatoren houden in de gaten dat er gedurende het seminar wordt voldaan aan deze voorwaarden:

- Openheid: uiten zoals je zelf wilt
- Wederzijds respect
- Bereidheid om naar de ander te luisteren
- Gelijkwaardigheid
- Laagdrempeligheid
- Niet pretentius
- Verschil en pijn mogen er zijn
- Geen verborgen agenda's
- Niet gebruiken om 'goede sier' mee te maken
- Geen formele organisatorische structuur
- Zo divers mogelijke groep deelnemers
- Selectie van deelnemers uit eigen netwerk
- Niet directief of vanuit een externe motivatie, maar juist door middel van de lokale comitéleden ontstaat participatie vanuit een interne motivatie
- Geen verplichtingen aan deelname aan het seminar
- Bereidheid om aan alle programmaonderdelen deel te nemen

Toelichting op de voorwaarden van de doelstellingen

Het is belangrijk dat deelnemers het gevoel hebben, dat ze zichzelf kunnen zijn en dat ze kunnen uiten wat er in hen leeft, vanzelfsprekend binnen de grenzen van de redelijkheid en respect voor de ander. De beleving en mening van iedere deelnemer worden als gelijkwaardig beschouwd, ook al heeft iemand een andere persoonlijke beleving of mening dan die persoon.

Deelnemers zijn niet verplicht om een bepaalde individuele ontwikkeling te doorlopen gedurende het seminar. Ze moeten wel, binnen redelijke grenzen, in principe bereid zijn aan alle activiteiten deel te nemen. Ze worden gestimuleerd om actief betrokken te zijn en een actieve bijdrage te leveren.

Er zijn geen andere doelstellingen dan hierboven beschreven; dat geldt zowel voor de Nederlandse facilitatoren en de Israëliische en Palestijnse comitéleden, als voor de deelnemers. Dit houdt ook in, dat niemand participeert om 'de eigen naam' te versterken of er 'een goede sier' mee te maken. Al worden de seminars georganiseerd vanuit eigen enthousiasme, drijfveren en idealisme door de Nederlandse, Israëliische en Palestijnse comitéleden, de doelstellingen worden niet pretentius gesteld, oftewel: er worden geen expliciete verwachtingen voor de uitkomsten van het seminar uitgesproken.

De ervaring van verschil en pijn die deelnemers kunnen hebben, wordt niet weggepoetst, maar wordt expliciet erkend als deel van de reële beleving van de deelnemers, ook al kunnen anderen zich niet in die beleving herkennen.

De Nederlandse facilitatoren hebben gedurende het seminar geen andere sturende rol dan het faciliteren van het programma van de seminars en het waarborgen van deze voorwaarden om de subdoelen na te streven. Veel verantwoordelijkheid rust er op de schouders van de Palestijnse en Israëlische comitéleden. Zij begeleiden de deelnemers gedurende het seminar en zorgen voor het goede verloop van het programma. Wij zijn er van overtuigd dat dit de interne motivatie en de bijdrage van de deelnemers en comitéleden stimuleert.

Deelname aan de seminars dient laagdrempelig te zijn, oftewel toegankelijk voor iedere Palestijnse en Israëlische jongere die wil deelnemen en deze voorwaarden erkent. Deelnemers worden geworven uit een zo divers en aselectief mogelijke groep, die een globale doorsnede geeft van de Israëlische en Palestijnse bevolkingen. Hiervoor zijn de comitéleden verantwoordelijk; zij maken hierbij in de praktijk vooral gebruik van de eigen sociale netwerken en van mond-op-mond reclame. De organisatiestructuur en -cultuur van de lokale comités is niet formeel. De laagdrempeligheid betreft tevens de sfeer van de seminars: er wordt gestreefd naar een ongedwongen en toegankelijke sfeer, zodat iedere deelnemer zich welkom kan voelen, zichzelf durft te zijn en zich durft te uiten.

4. Methode

Deze methode beschrijft de manier waarop de beschreven doelstellingen binnen de geschetste voorwaarden worden nagestreefd.

- Rol van het bestuur van Stichting COME:
 - continuïteit waarborgen
 - financiële middelen regelen
- Rol van de Nederlandse comitéleden:
 - organiseren en faciliteren van het seminar (logistieke en fysieke middelen regelen)
 - communicatie met de lokale comitéleden onderhouden
 - waarborgen van de voorwaarden
 - mogelijkheid van rol van mediator
- Rol van de lokale comitéleden:
 - programma bedenken (in samenwerking met de Nederlandse comitéleden)
 - voorbereiden van de inhoudelijke activiteiten van het seminar
 - werven, selecteren en voorbereiden van de deelnemers
 - uitvoeren en leiding dragen over de inhoudelijke activiteiten tijdens het seminar
- Bij werving van de deelnemers letten op gelijke verdeling naar geslacht en religie
- Drie ‘circumstantial’ groepen (joodse Israëliërs, ’67 Palestijnen en ’48 Palestijnen) in gebalanceerde verhoudingen (bij 30 deelnemers: 12 joodse Israëliërs, 10 ’67 Palestijnen en 8 ’48 Palestijnen)
- Verzorgd verblijf in een hotel
- Gedeelde kamers, met uit elke ‘circumstantial’ groep één deelnemer
- Engels is de voertaal, iedereen heeft een substantieel niveau Engels
- Individuele kennismaking (d.m.v. introductieoefeningen en luisteroefeningen)
- Nationale kennismaking (de ‘circumstantial’ groepen leren elkaar kennen d.m.v. groepsdiscussies)
- Politieke kennismaking (individueel leren elkaar kennen d.m.v. discussies in kleinere groepen)
- Samen activiteiten ondernemen, inclusief creatieve uitingsvormen. Doel hiervan:
 - mogelijkheid om te leren onderhandelen
 - mogelijkheid om de eigen groep te verstevigen
 - mogelijkheid om een gemeenschappelijk doel krijgen
 - mogelijkheid om scheidslijnen te doorkruisen
 - mogelijkheid om op gevoelsniveau komen
- Vrije tijd (bewust buiten het programma gehouden), doel:
 - mogelijkheid tot versterking motivatie
 - mogelijkheid tot groepsvorming
 - mogelijkheid tot ontspanning en ontlading
 - mogelijkheid voor eigen initiatief
- Mogelijkheid voor inbreng van theoretische kaders en expertise
- Dagelijkse evaluatie met comité en eindevaluatie met deelnemers

Toelichting op de methode

Nederlandse bestuursleden van Stichting COME dragen er zorg voor dat er geregeld seminars gehouden kunnen worden en regelen financiële mogelijkheden om de seminars te kunnen continueren.

De Nederlandse projectleider draagt zorg voor het praktisch organiseren en faciliteren van het seminar en zorgt voor een accurate financiële afhandeling van het seminar. De tijdens het seminar aanwezige Nederlandse comitéleden zijn tevens verantwoordelijk voor het bereiken van de doelstellingen en het waarborgen van de voorwaarden van het seminar. Ook kunnen zij fungeren als mediator bij eventuele conflicten of meningsverschillen tussen deelnemers.

De lokale comitéleden bereiden (samen met de Nederlandse leden) het programma en de inhoudelijke activiteiten van het seminar voor, voeren die gezamenlijk uit en hebben gedeeld de leiding over de activiteiten. Na afloop van het seminar kunnen zij deelnemers helpen die met elkaar in contact willen blijven, bijvoorbeeld door het opzetten van een email- of facebookgroep.

Het seminar vindt plaats in een hotel (vaak op Cyprus), gewoonlijk op basis van full-board verblijf. Doordat het een totaal verzorgde accommodatie betreft, kunnen de deelnemers zich volledig richten op de inhoud van het seminar; bovendien zijn sommige potentiële deelnemers zo sneller geneigd om te participeren. Er wordt een kamerindeling gemaakt waarbij Palestijnse en Israëliëse deelnemers bij elkaar op één kamer slapen (mannen en vrouwen gescheiden). Dit kan het contact met 'de ander' bevorderen, algemene contactvaardigheden versterken en de alledaagse, menselijke kant van 'de ander' zichtbaar maken door middel van kleine, alledaagse handelingen. De voertaal is Engels.

Het seminar start met introductieoefeningen om 'het ijs te breken'. Er vindt individuele kennismaking plaats om vertrouwen op te bouwen voor latere discussies. Nationale kennismaking (kennismaking tussen Palestijnen en Israëliërs als groepen) biedt de mogelijkheid van kennisoverdracht en discussies. Er vindt politieke kennismaking plaats, waarbij individuen de mogelijkheid hebben om emoties te uiten en meningen te delen over onderwerpen die hen bezighouden. Er worden luisteroefeningen gedaan om deelnemers te stimuleren actief te luisteren en de mening van de ander te horen en te respecteren. Er zijn groepsdiscussies voor de hele groep, vooral gebruikt voor algemene feedback en het samenvatten van activiteiten in kleinere groepen. Veel activiteiten vinden plaats in kleine groepen, om ervoor te zorgen dat individuele deelnemers tot hun recht komen en zich sneller vertrouwd voelen om hun eigen gevoelens en mening te uiten.

Er worden samen activiteiten ondernomen, inclusief creatieve uitingsvormen. Doel hiervan is om als groepen en individuen te leren onderhandelen, om de eigen nationale groep te verstevigen, om als verschillende groepen en individuen een gevoel van samenhang te kweken door te streven naar een gemeenschappelijk doel, om scheidslijnen tussen groepen te doorkruisen en om niet alleen met elkaar te praten 'op rationeel niveau' maar ook om met elkaar in contact te komen 'op gevoelsniveau'. Er wordt vrije tijd geboden die niet vooraf is ingevuld door de comitéleden. Dit heeft als doel om deelnemers de mogelijkheid te bieden om te ontspannen, groepsvormingsprocessen te laten ontstaan, de motivatie te verstevigen, energie voor het programma op te doen en emoties te ontladen.

De comitéleden hebben tijdens het seminar een dagelijks terugkerende gezamenlijke evaluatie om het verloop van het seminar en de groepsprocessen optimaal te leiden. Aan het eind van het seminar is er een schriftelijke individuele, anonieme evaluatie en er volgt een groepsgewijze mondelinge evaluatie met alle deelnemers. Deze evaluaties zijn bedoeld om positieve, effectieve elementen in het seminar te waarborgen en/of te verstevigen in de toekomst, en om negatieve, ineffectieve elementen uit het programma te verwijderen en/of aan te passen.